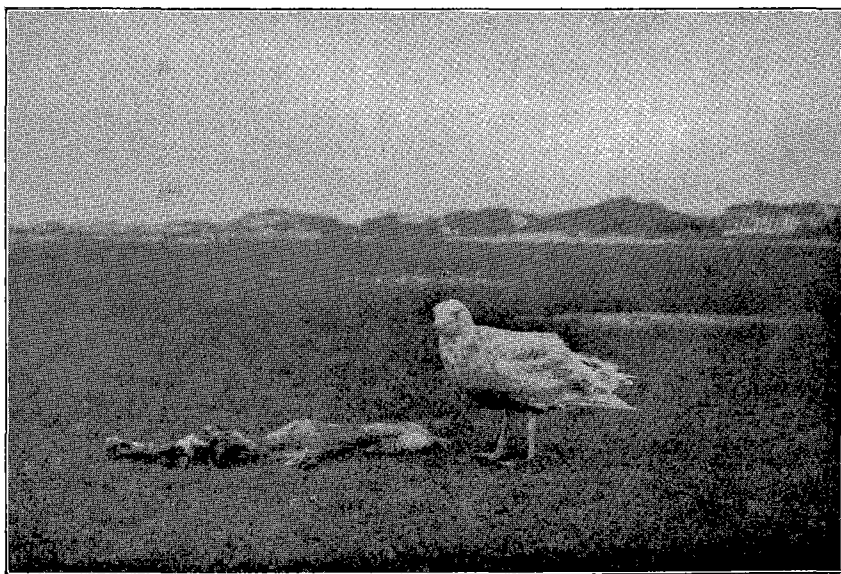




F. P. J. Kooymans phot.; copyright.
Morinelpluvier, *Charadrius morinellus* L.; „de Beer”, bij Hoek van
Holland, 4 September 1931.



F. P. J. Kooymans phot.; copyright.
Groote burgemeester, *Larus hyperboreus* Gunn. (1ste jaar's); „de Beer”,
bij Hoek van Holland, 2 September 1932.

onderzoeken, of ook in Brabant *Calidris testacea* tot de geregelde doortrekkers behoort. TEN KATE (in litteris), maakte mij opmerkzaam op de waarnemingen, vermeld in Ardea 17, 18 en 20. Hierin staan waarnemingen vermeld van de maand Oct., nl. o.a. 6—7 Oct. 1928 1—3 ex. op de Beer, Hoek v. Holland (Ardea 18, 1929, p. 32).

LITERATUUR.

1. STEIN, G., Ueber den Stelzvogeldurchzug an der mittleren Oder; Journ. für Ornithologie LXXVII, Heft 1, Jan. 1929, p. 165—187.
2. HENS, P.A., Avifauna der Nederlandsche provincie Limburg (Maastricht, 1926); benevens aanvulling I en II op dit werk (Oct. 1932).
3. v. OORDT, Dr. G. J. en Jan VERWEY, Voorkomen en Trek der in Nederland in het wild waargenomen vogelsoorten (Leiden, 1925).

Een tweetal merkwaardige vogelphotographische resultaten,

DOOR

F. P. J. KOOYMANS.

(met plaat 5)

Morinelpluvieren, *Charadrius morinellus* L., met meelwormen gevoerd. In Aug. 1929 werden de eerste plannen gemaakt om de morinellen, die jaarlijks op ongeveer denzelfden tijd en plaats (van $\pm$ half Aug. tot half Sept.) te verwachten zijn, te fotografeeren. Voorafgaande jaren zagen we ze ook wel, maar nooit was het bij ons opgekomen eens ernstige pogingen tot fotografeeren aan te wenden. Begin Sept. van genoemd jaar zouden we het dan probeeren. Een groote mand werd aangesleept, omgekeerd over een speciaal gegraven kuil gezet en de schuilhut was klaar. Mijn metgezellen, drie in getal, zouden nu trachten de vogels zoo dicht mogelijk naar de mand toe te drijven.

In spanning zat ik door de spleetjes van de mand over „t breed” te turen naar de twaalf „Laplanders”, die in hun gedragingen wel iets van groote lijsters weg hadden. Al voedselzoekende renden ze heen en weer, gevolgd door de drijvers, die voetje voor voetje nader kwamen. Geruimen tijd ging alles goed en ik verheugde me er al op dadelijk de morinellen om de mand te zien loopen. Plotseling vlogen ze echter door een onbekende oorzaak op om eenige keeren over de vlakke te zwieren, doch streken ten slotte toch op ongeveer dezelfde plaats weer neer. Voorzichtig werden ze nu opnieuw in de juiste richting gedreven en het begon er werkelijk op te lijken, dat we succes zouden krijgen. Na nog een paar keer te zijn opgevlogen, kwamen ze langzamerhand in de buurt. Intusschen was een tapuit zoo vriendelijk, geregeld op mijn mand te gaan zitten, hetgeen steeds een zandregen ten gevolge had. Maar eindelijk, na meer dan uur wachten, waren de morinellen zoo dicht genaderd, dat het wenschelijk was de camera gereed te houden. Eén van hen was zelfs zoo brutaal tot op enkele passen achter de mand te komen, maar sloot zich toch weer bij de anderen aan, om gezamenlijk verder te trekken zonder de plaats te passeeren, waarop ingesteld was. Ze waren al weer een heel eind doorgelooopen en moesten noodig „gekeerd” worden om het spelletje nog eens te herhalen. Alhoewel verwacht werd, dat ze bij het keeren direct op zouden vliegen, kwamen ze toch zonder eenige tegenstribbeling weer terug.

Hoofdzakelijk had ik op de morinellen gelet en het minst op de drijvers. Het verbaasde me dus niet weinig, één dezer vlak achter een morinel te zien staan en een tweede even later ook. Dat was voor een vogelfotograaf al te erg. Voorzichtig zonder de morinellen op te schrikken en mede om zoo min mogelijk zand op mijn hoofd en toestellen te krijgen, brak ik de schuilhut boven me af en voegde me met de reflexcamera bij mijn confraters. Buitengewoon prettig was het voor 't eerst in je leven achter een paar wilde vogels te loopen, die in het geheel geen blijk van schuwheid meer gaven. Het duurde dan ook niet lang of 't eerste „schot werd gelost”. Het resultaat was, dat ze allen opvlogen. Nadat we ze wat gewend hadden aan het geraas van de sluiters, welke we geregeld ontspannen zonder platen te belichten, (inmiddels was ook een tweede camera schietklaar gemaakt), konden we tot werkelijk fotografeeren overgaan. Binnen betrekkelijk korten tijd, waren een paar

dozijn platen vershoten. Hoewel we het jammer vonden aan 't eind van den middag de morinellen te moeten verlaten, gingen we toch zeer voldaan huiswaarts met de gedachte de eersten te zijn, die morinellen op den trek van zeer nabij uit de hand fotografeerden. Later hebben we nog dikwijls achter hen aangelopen en zagen toe, welk voedsel ze tot zich zouden nemen. Na urenlang nauwkeurig opletten kwamen we er ten slotte achter. Voor 't meerendeel bestond het uit kleine, groene rupsjes, die op zeepostelein en melkkruid leefden. Bewonderenswaardig was ook hun opmerkingsvermogen. Soms liep er één pijlsnel één of andere richting uit, om een rupsje op te pikken, dat al op flinken afstand gezien was. Ook overvliegende vogels werden direct, lang voor wij iets zagen, waargenomen. Betrof het een roofvogel, dan drukten ze zich veelal tegen den grond en waarschuwden elkaar met een zacht alarmgeroep, dat ongeveer als „kruu” is weer te geven.

Twee jaar later ongeveer denzelfden tijd, liep ik weer achter een troep morinellen aan en geïnspireerd door Bengt BERG's wonderlijk verhaal van een morinelpluvier, die hij met wormen voerde en later zelfs in zijn hand liet broeden, maakte ik het plan het eerste ook eens te probeeren. Van een mijner vrienden kreeg ik den raad voor dit doel geen gewone wormen, doch meelwormen te nemen, daar deze minder spoedig in den grond verdwijnen.

Op zekeren dag in Sept. '31, trok ik er met een ons meelwormen op uit naar „t Groene Strand”. Al spoedig waren de morinellen gevonden en een uur later al tamelijk mak. Eén was er bij die buitengewoon mak bleek te zijn, want plotseling draaide hij zich een meter voor me om, teneinde een blijkbaar vergeten rupsje nog even vlak voor mijn schoen weg te pikken. Nu werd het tijd de meelwormen te probeeren. Voorzichtig zonder armgezwaai mikte ik er één vlak naast de dichtstbijzijnde morinel. Plotseling veranderde deze zijn richting en ging haastig naar het wormpje toe, bleef er even naar kijken en nog voor het tot me doordrong was het verdwenen. Meer meelwormen volgden het lot der eerste en werden veelal dadelijk opgemerkt en verorberd. Heelemaal tevreden was ik nog niet. Liefst wilde ik ze vlak bij hebben en uit mijn hand laten eten. Om dit te bereiken werd een handvol meelwormen op den grond tusschen de zeepostelein uitgestrooid en de morinellen er heen gedreven. Dadelijk nadat het door één ontdekt was, kwamen

er meer en het duurde niet lang of acht morinellen deden zich te goed aan de meelwormen.

Toen alles schijnbaar verdwenen was liepen de meesten weer door. Haastig gooide ik nu een paar wormen naar de dichtstbijzijnde morinel en bleef er met uitgestrekte hand gehurkt bij zitten. Af en toe wipte ik nog enkele in zijn richting en wachtte ten slotte af wat gebeuren ging. Twee waaghalzen, die ongeveer een meter voor me stonden, bedachten zich lang. Eindelijk was er één die het aandorst, hij liep eerst een paar pasjes vooruit, wachtte even en rende daarna naar het dichtstbijliggende wormpje, pikte het op en rende weer even hard terug. Op deze wijze werden de meesten weggehaald, doch op 't laatst liepen ze weinig of niet meer terug en werd de buit op dezelfde plaats opgegeten. In tusschen minderde mijn voorraad meelwormen snel en moest ik dus de enkele die nog over waren, duur verkopen. Eén der laatste wormpjes kwam toevallig vlak voor mijn hand te liggen. De wensch, dat ze dit ook zouden komen halen ging niet direct in vervulling. Hoewel één der morinellen ongeveer veertig c.M. voor mijn hand stond, moest ik hem toch te hulp komen en mikte daarom één der laatste wormen tusschen hem en het bewuste wormpje in. Inderdaad had dit succes, na eenig gedraai kwam hij toch nader en pikte het op. Het laatste wormpje in mijn hand onderging hetzelfde lot en nu stond de morinel nog slechts een arm lengte voor me. Zeker heeft hij hier nog wel twee minuten naar het laatste wormpje staan kijken en eindelijk, veel langer had ik het in mijn gedwongen houding ook niet uitgehouden, rende hij vooruit, pikte het een d.M. voor mijn hand op en ging weer op zijn vorige plaats staan. Hier bleef hij eenigen tijd naar me kijken, doch toen hij bemerkte, dat van mij niets meer kwam, liep hij terug naar de plaats waar bijna alles uitgestrooid was. Veel trek zal hij wel niet meer gehad hebben, want toen ik opstond en mijn reflex ging halen, zat hij op een zandig plekje, tusschen de zeepostelein te soezen. Hier fotografeerde ik hem op ongeveer een halven meter afstand eenige malen. Hij gaf nu niets om het lawaai van de sluiters en bleef even rustig zitten als voorheen.

Overzomerende groote burgemeester, *Larus hyperboreus* Gunn., op „de Beer”. 2 Juni 1932 zag ik op 't slik langs den Waterweg op ongeveer een halven K.M.

afstand een betrekkelijk grooten vogel. Aanvankelijk meende ik met een lepelaar te doen te hebben, doch bij nadere beschouwing door den kijker, bleek het een meeuw te zijn. Alhoewel hier in dit jaargetijde waarschijnlijk nog nooit waargenomen, vermoedde ik toch, dat *hyperboreus* het was. Naderbij gekomen bleek mijn veronderstelling juist te zijn. De kenmerken voor deze species, zooals het geelwit van mantel en onderzijde, alsmede de nog lichtere bijna witte groote slagpennen (zonder spoor van zwart) waren nu goed te zien. Ook wat zijn houding betrof, week hij van de gewone meeuwen af en maakte zelfs een eenigszins loomen indruk. Het exemplaar was stevig in den rui, hetgeen bij het opvliegen duidelijk te zien was aan de vrij korte vleugels (grootte slagpen rui!).

Na genoemden datum, ontmoette ik hem nog dikwijls op mijn tochten naar „de Beer”, zoo dikwijls zelfs, dat ik plannen maakte, hem op één of andere manier te fotografeeren. Verschillende keeren gelukte het met een vouwboot tot op zeer korten afstand te naderen, waarbij alleen de filmcamera gehanteerd kon worden en ongeveer 25 meter film opleverde. Er moest echter iets anders bedacht worden. Een schuilhut bijv. van waaruit ik hem met de camera zou kunnen „nemen”. Nu brengt het bouwen van een schuilhut op het modderige slik over ’t algemeen veel moeilijkheden met zich mede, vooral in verband met den steeds wisselenden waterstand. Hiervan werd dus afgezien. Gelukkig kwam de „burgemeester” me na ongeveer 2 maanden zelf te hulp. Vermoedelijk was hij nu zoo goed als door den rui, aangezien hij veel grootere afstanden overvloog en zelfs boven het moeras en bij den Brielschen Maas aangetroffen werd. Tegelijkertijd koos hij zich een groote vlakke, omzoomd door lage duinen, ongeveer halverwege „’t breed”, tot territorium en deed er zich te goed aan doode konijnen, die daar vrij veel lagen.

De mogelijkheid, nu foto’s van hem te maken was er. Een schuilhut verrees spoedig en bovendien, werden alle konijnen-resten in de omgeving opgeruimd. Weldra gelukte het nu hem driemaal binnen ’t kwartier bij een versch konijn op 4 meter afstand te kijken. Het resultaat ziet u hiernaast.

DEN HAAG, Oct. ’32.
